

DIAGNOZA PRZEDSZKOLNA

Pojęcie diagnozy wyrosło z języka medycyny. Diagnoza w ujęciu pedagogicznym według Kawuli ocenia rzeczywistość, natomiast diagnosta wyraża aprobatę lub dezaprobatę dla rozpoznawanego stanu lub jego cech. Ocena ta właśnie stanowi podstawową przesłankę decyzji o konieczności podjęcia celowych działań wspierających rozwój.

Od września 2009 r. MEN nałożyło na nauczycieli wychowania przedszkolnego obowiązek prowadzenia diagnozy przedszkolnej zapisanej w nowej podstawie programowej, wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Celem prowadzenia diagnozy przedszkolnej jest zgromadzenie informacji, które mogą pomóc:

- rodzicom w poznaniu stanu gotowości swojego dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej, aby mogli je wspomagać w osiągnięciu tej gotowości;
- nauczycielom przedszkola w opracowaniu indywidualnego programu wspomaganie i korygowania deficytów rozwojowych dziecka, który będzie realizowany w roku poprzedzającym rozpoczęcie nauki w szkole;
- pracownikom poradni psychologiczno-pedagogicznej, do której zostanie skierowane dziecko w razie potrzeby pogłębionej diagnozy związanej ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Kogo obejmuje diagnoza przedszkolna

Diagnoza przedszkolna musi objąć wszystkie dzieci kończące w danym roku pięć lat oraz do 2014r. dzieci sześciolatnie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zadaniem nauczycieli jest prowadzenie obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych dzieci oraz dokumentowanie tych obserwacji.

Dlatego wszystkie dzieci w grupach pięciolatek powinny być objęte odpowiednim postępowaniem diagnostycznym, tak jak i sześciolatki obecne jeszcze w edukacji przedszkolnej. Zgodnie z nową podstawą programową, zadaniem nauczycieli wszystkich dzieci z grup pięciolatek i sześciolatek objętych wychowaniem przedszkolnym, jest poprowadzenie obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych tych dzieci oraz dokumentowanie swoich obserwacji. Z początkiem roku szkolnego poprzedzającego możliwe rozpoczęcie przez dziecko nauki w klasie I szkoły podstawowej (w październiku - listopadzie) należy przeprowadzić analizę gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna).

W oparciu o zgromadzone wyniki diagnozy przedszkolnej nauczyciel przedszkola ma opracować i zrealizować indywidualny program wspomaganie i korygowania rozwoju dziecka. Celem takiej analizy jest także zgromadzenie informacji, które po przekazaniu rodzicom mają im pomóc w poznaniu stanu gotowości swojego dziecka do podjęcia nauki w

szkole podstawowej, aby mogli je wspomagać w osiągnięciu tej gotowości, odpowiednio do ich potrzeb.

Następnie, w terminie do końca kwietnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko ma obowiązek albo może rozpocząć naukę w szkole podstawowej, zgodnie z § 3 ust. 5 i § 4 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624, ze zm.), przedszkola wydają rodzicom dziecka objętego wychowaniem przedszkolnym informację o gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej. Informację o gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej wydaje się na podstawie dokumentacji prowadzonych przez nauczyciela obserwacji pedagogicznych dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Informacja ta powinna być wydana zarówno rodzicom dzieci sześciolletnich, jak i dzieci pięcioletnich.

Rodzice otrzymują tę informację i decydują o przekazaniu jej szkole, w której dziecko rozpocznie naukę, jeśli uznają, że zawarte w niej uwagi mogą pomóc w dalszej pracy z dzieckiem oraz wspomaganie jego rozwoju. Natomiast szkoła nie ma prawa żądać od rodziców udostępnienia informacji o gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej.

Podstawową metodą prowadzenia diagnozy powinna być obserwacja pedagogiczna. Nauczyciele w codziennej praktyce od pierwszych dni dziecka w przedszkolu dokonują obserwacji. Dzięki temu doświadczeniu, uważna analiza wszystkich sfer rozwoju, przeprowadzana rok przed rozpoczęciem nauki w szkole, może stać się całościowa i bardziej wnikliwa.

Obserwacja ma odbywać się w naturalnych dla dziecka warunkach, wśród innych dzieci. Zakłada ona pewien schemat postępowania, począwszy od określenia celu, doboru metody, wyznaczenia obszarów do obserwacji, analizy wyników, przekazania ich rodzicom oraz wykorzystania w pracy z dzieckiem.

Wyniki diagnozy przedszkolnej mają za zadanie:

- zapoznać rodzica ze stopniem gotowości edukacyjnej (dojrzałości szkolnej) dziecka kończącej edukację przedszkolną;
- ułatwić rodzicom świadomą decyzję o podjęciu przez dziecko edukacji szkolnej w wieku 6 lat;
- pomóc nauczycielowi w opracowaniu indywidualnego programu wspomaganie i korygowania rozwoju dziecka;
- ułatwić pracownikom poradni psychologiczno-pedagogicznej dokonania innego rodzaju diagnozy, np. psychologicznej.

W myśl obowiązującego prawa, nauczyciel powinien przeprowadzić diagnozę pedagogiczną z początkiem roku szkolnego poprzedzającego rozpoczęcie przez dziecko nauki w szkole. Dogodnym czasem na rozpoczęcie obserwacji jest październik - listopad, kiedy dzieci zaadaptują się do warunków przedszkolnych po przerwie wakacyjnej.

Zaleca się, po upływie kilku miesięcy (marzec) przeprowadzenie drugiej diagnozy po to, aby przeanalizować dynamikę rozwoju dziecka, postępy w różnych obszarach oraz przyczynić się do podjęcia przez rodziców trafniejszej decyzji w sprawie dalszych losów edukacyjnych dziecka.

Osobą, która najlepiej zna dzieci, może je obserwować długo i wnikliwie podczas codziennej zabawy jest wychowawca. Dlatego jest to najwłaściwsza i najbardziej kompetentna osoba do prowadzenia ukierunkowanej obserwacji dzieci w toku codziennych czynności i różnych sytuacji grupowych. Zajęcia wspomagające rozwój indywidualny powinny być również prowadzone przez nauczycieli w przedszkolu.